

Иван Вазов

Първи май на г-на Старков
(Невинно разказче)

На разкошната зелена полянка край гората на село Х. в околностите на София Димитър Старков, виден столичен чиновник, с гойна фигура и благодушен поглед, празнуваше заедно със семейството си завчера първи май.

Жена му, мила русокоса женица, със стан и движения детински, синът му, бузясто петгодишно момченце, с големи любопитни очи, и балдъза му, ученичка, която той възпитаваше, съставляваха цялото общество на това усамотено природно кътче. Да, и един славей още, който се обаждаше из шумака звънливо.

Излишно е да описвам колко беше хубава природата под светлата покривка на пролетната премяна. Полето, горите далечни, вълненията на полите им, всичко покрито със зеленина, бяха пленителни под лазурното майско небе, напъстрено с грамади настръхнали сребристи облаци.

И Старков, щастлив и изпълнен със самодоволство, егоистически гледаше на тази картина, като си сипуваше се нови чаши от плевенското вино. Обядът се беше свършил и балдъза му помагаше на сестра си да сварят кафенцето на спиртевата машина.

Внезапно вниманието Димитрово се съсредоточи в нещо отпреж и леки бръчки избраздиха челото му.

Из пътеката, която като лента се простираше през полето, надлъж покрай вълнующите се ниви, зададе се една дружина: мъже и жени.

– Гости ни идат – измърмори той в досада, – а аз избрах най-затънтеното място, за да нямам причина с никого да се кланям и разправам на първи май.

И той с трепетно лице следеше движението на дружината. Тя търсеше някаква пътека, за да дойде насам. Но нивата, висока и буйна, заграждаше пътя им, тя служеше като защитна крепост на хълма с дъбовата горица. Било че дружината се страхуваше от взора на невидимия пъдар, било че газенъето през нея я обезкуражаваше, тя се отказа да пресе-че през нея, както по-рано храбро беше сторил Старков, и отмина по-натък да търси сянка на по-достъпно място.

* * *

Старков си отдъхна. Той изсърба с наслаждение кафето, па се простря на мекия килим на тревата, когато жена му, ученицката и детето слазяха към реката долу, за да се разхождат край кристалните й вълни.

Мина, не мина половин час, Старков съгледа измежду дърветата, че се подаде една странна, или по-добре страшна фигура. Това беше един селянин в шопски дрехи, но не капа или шапка, а кърпа покриваше

главата му също както на абисинският цар Менелика. Приликата с този африкански владетел още повече порасте, когато Старков съгледа лицето му, черно с жълтеникав отлив на бузите, разцепено от широка уста, с дебели увиснали бърни, на които чернотата се съгъстяваше от белите като слонова кост, иронически усмихнати зъби. Непознатият приближи до края на гората, с очи вперени в Старкова. Тогава той видя, че селянина над шопското си облекло носеше наметка от бяло платно, също такава, каквото има негусят! Удивлението Старково още повече порасте, когато той намери, че лицето съвсем приличаше на лицето на Менелика, което бе виждал в илюстрациите.

– Що дири тоя тука и кой ще е той? – попита се уплашен Старков, който съвсем ясно видя, че на пояса на непознатият лъщяха цял арсенал смъртоносни оръжия. И той почувствува, че сърцето му премира в гърдите и краката му до коленете треперят като от треска.

Между това Менелик (ние ще го наричаме така, защото и ние не знаем истинското име на тоя странен човек); Менелик приближи с бавни стъпки, като придържаше с дясната си ръка предниците на мантията си, като че желае да укрие от Старковия взор онова, което се нахождаше под нея. Ироническата усмивка на Менелик порасте в злобно и зверовито изкривяване, лицето му странно пожълтя, знак, че гневът се разбужда в душата, и очите му, дългнясти и лукави, придобиха съвършено грозно и свирепо изражение и бялото им порасте. Старков като прикован стоеше неподвижен, неспособен ни да извика, ни да побегне от зловещия призрак, злодейското намерение на когото му стана съвсем очевидно.

Изведнаж злополучният Старков видя, че предницата се разтвори и един светлив ятаган блесна над главата му. Той извика и неговия вик му се стори неизмеримо силен, защото ековете го повториха отвед. Разбра Старков, че ще мре. И в тоя върховен миг, той, който никога не беше се изповядал, нито помислил за оня свят, сега неволно си припомни всичките грешки, грехове и греховце. Мина му като молния през ума и взятката, с която бе направил голямата си къща на Търговска улица, и интригата, чрез която бе зел службата на един свой приятел, и още... Но по-добре да не казвам, защото тая безмълвна изповед, като всяка изповед, налага тайна... – В същия миг големият нож на Менелика се заби в гърдите на Старков и чучур хладна кръв бликна нагоре като шадраван и засипа с червена кръв лицето му, дрехите му, косата му. Старков хъркаше в предсмъртна агония и той при всичко това чуваше ековете на тия страдалчески пъшкания, че дохождат от всяка страна и изпълнят с шумотевица въздуха. В последните минути или секунди на своя земен

живот той пак чувствуваше всичко: и природата, която беше пълна с неговите предсмъртни вопли, и животът, който даваше последните си тупения. Той усещаше, че кървавият шадраван, който шурти из гърдите му, пръскаше по-силно и положително го обливаше със собствената му кръв, но странно – тя беше още по-хладна, дори студена. Вероятно тя такава му се струваше под влиянието на халюцинацията.

* * *

– Ставай! Ставай! – му извика Менелик със страшен глас и го дръпна силно за дясната ръка, вече вкоченясала.

Под действието на това дърпане той с голяма мъка отвори пак очи и видя над себе си образа... на жена си!

Тя беше, както и ученичката, както и синът ѝ, цяла обляна от дъжда, който ги беше внезапно заварил при реката и поройно завалял при заглушителни гръмотевични удари.

Старков беше пийнал повечко и на това се дължеше тоя толкова богат и съдържателен сън, в който има близко запознаване с абисинския цар.

Нашата дружина, мокра като мишка, тичешката фукна към селото да търси подслон от майския потоп – като получаваше по лицето водните плясъци на дъжда.

* * *

Господин Старков, като ми разказа вчера това, прибави: – Никога в живота си няма да забравя тазгодишния първи май.

Мнозина софианци, господин Старков, които бяха излезли да празнуват на полето като тебе, няма да забравят благодетелния потоп на тоя първи май. Само че техният спомен няма да бъде осияван, като вашия, от мрачния лик на Менелика.

А как беше сладък пелинът с миризлив дивисил, дето го пихме заранта на първи май!

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Надежда Владимирова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5021>]